

aldus: te
en betere
ring waar
hen de Sy-
zijn volle
s. Br. thaus
dat hij de
eet de Sy-
og op drie
of nadere

to, dat zij
elk kerkel-
ge Schrift,
orbehouw-
gravamen-
natuurlijke
en onwaar-
kelijk" den
inzicht mag
de uiteen-
Brussaard
van harte
or haar re-
door hem
het geding,
sche autori-

deze ver-
it, dat „de
zijn wegge-
al zich zal
de synode
ien. 2 en 3

em op „zich-
ze verwacht-
te behuude-
er hiervoor

arl-m.
ding.

oed eind.
wenstaande
rven.
er postorgen
rukkerij.
reklame in
vergaderd.

erd-digbare
eboren hem
aar wensch.

ordt gemeld.
leze verkla-

al wat hem
de op zijn
eweging zijn
ke ds van

uitspraak der
in der kennis
haar spreken
blijkelijke be-
nensis II en
op te vatten
heden waren
en disputabel
der zintuiglijk
nder met het
beleden gezag
worden afge-

I en III naar
en zin zonder
en grondslag
i zal leeren."

n veranderd
in de Clas-
opluchting

onder eenig
rvallen, om-
aan.

a aard was

Haitjema's

ieten, willen
oord geven.
Kerk met be-
reekt Junius,
uitlegging der
staat zouden
Schrift neer-

gelegd zijn, nauwkeuriger en dieper te verstaan." Deze profetische dienst der Kerk komt volgens Junius natuurlijk niet aan de Roomsche Kerk alleen toe, maar aan iederen echten Herder en Leeraar der Kerk, die door openlijke roeping en opleiding in dat ambt gesteld is." En bij de uitlegging der H. Schrift gaat het dan niet om een verklaring uit eigen opvatting of willekeurige meening, maar om een uitlegging „uit de Schrift zelve, zoodat gemakkelijke en duidelijke Schriftuurplaatsen worden aangevoerd, om de meer duistere teksten te doorlichten", en op die manier dus spreken te maken.

Deze Gereformeerde beschouwing over het wezen der H. Schrift sluit natuurlijk de belijdenis van het volstrekte Schriftgezag in. Waarom? Om geen andere reden, dan wijl de Heilige Schrift van God is, Gods eigen majestestelijk Woord, te boek gesteld door Profeten en Apostelen, „die God als Zijn secretarissen heeft willen gebruiken. God, Die onmiddellijk achter het Schriftwoord staat, is toch de Koning, „Die de hoogste en volstrekte macht heeft, zoowel over alle menschen door het recht der natuur als over de Kerk door het recht der genade." Maar wat die Koning daar zegt, in Zijn geschreven Woord, zijn natuurlijk ook geen „mededeelingen" zonder meer, die wij voor waar kunnen houden, om dan over te gaan tot de orde van den dag, maar het zijn bevelen (Junius zegt: *rescripta*, is: bevelschriften van het Kabinet des Konings), die gehoorzaamheid en vertrouwen eischen: het zijn alle woorden, die ons onmiddellijk aangaan, als onderdanen van den hoogsten Koning krachtens het recht der natuur of krachtens het recht der genade. De woorden van de H. Schrift zijn gezaghebbende woorden Gods, die wij voor „waarachtig" hebben te houden. (Heid. Cat., vr. en antw. 21). En „waarachtig" is sterker dan „waar". Waarachtig wil zeggen: dat het diepste van onze persoonlijkheid, dat wij zelf, geheel, tot gehoorzaamheid en geloof oproepen worden.

Uit zulk een omschrijving van den aard van het Schriftgezag mag nu echter niet afgeleid worden, dat dus de autoriteit van de Heilige Schrift een uitsluitend zedelijk karakter draagt, omdat hier de autoriteit van een goddelijk Ik tegenover de zedelijke persoonlijkheid des menschen in geding is. De beperking, die wij met dat woord „zedelijk" willen invoeren, is tegenover de Majesteit Gods niet anders dan een menscheijk-willekeurige, waarin de zonde van het-als-God willen zijn zich duidelijk manifesteert. Ernst maken met de autoriteit van den hoogsten Koning, dat wil ook zeggen: er geen grenzen aan stellen van ons, menschen, uit, door God een terrein van Zijn autoriteit te gaan aanwijzen, hetzij het terrein van het zedelijke, of het terrein van het zedelijk-religieuze.

Nog gevaarlijker is een verdere conclusie, die uit dit z.g.n. zedelijk of zedelijk-religieuze karakter van de autoriteit der H. Schrift maar al te licht wordt afgeleid: n.l. dat dus de inhoud der H. Schrift alleen gezaghebbend mag heeten, voor zover hij op het zedelijk-religieuze betrekking heeft. Wie zoo redeneert, staat onmiddellijk geteerd om de overbekende stelling in bescherming te nemen: Gods Woord is niet de H. Schrift zelve, maar Gods Woord is in de H. Schrift. Ik wil deze in onze dagen veel verdedigde Bijbel-beschouwing op het oogenblik niet op zettelijk gaan bestrijden. Maar ik mag niet hand in de illusie laten, dat hij het voor de echt-Gereformeerde Schriftbeschouwing opneemt, als hij belijdenis doet van deze stelling. Wie zoo spreekt, verlegt de autoriteit maar het subject, en het resultaat wordt geen ander dan dit: dat het menscheijk ik, dat gehoorzamen moest aan het Woord van den Grooten God, den Majesteitlijken, uit Wien, door Wien en tot Wien alle dingen zijn, op den troon gaaf zitten, van waar af het commando der onderscheidingen gevoerd wordt. Neen, het moest blijven: De H. Schrift is Gods Woord, en de geheele H. Schrift heeft dat oniebbare goddelijke gezag. De gansche H. Schrift heeft dat wonderbare vermogen, om den zondigen mensch „toe te spreken". Junius drukt het op deze wijze uit: alles in de H. Schrift is op God betrekken, zelfs datgene wat naar ons oordeel het verste van Hem verwijderd is. Overal in de H. Schrift ligt de sprake Gods van Wet en Evangelie. Niets is daarvan uit, te zonderen. Zelfs geen droeg geslachtsregister. Als Gods Geest door het geschreven Woord heen de conscientie des menschen aanraakt, dan wordt het „gezag" van de H. Schrift bevend doorleefd, ook het gezag van zulk een blad-zijde van den Bijbel, waar men vroeger nooit iets in vond van dat toespreken Gods. Terecht is door Dr. Kuiper in zijne Encyclopaedie gezegd: het Schriftgezag „klemt" in den Christus. En waar men den Christus in de Schrift het duidelijkst treft, daar doet zich dan ook het eerste de klein van het Schriftgezag gevoelen. Maar de kring der Schriftwoorden, waarin Christus getroffen werd, breidt zich voor den geloovige iederen dag uit.

Wie durft als ootmoedige geloovige zeggen: in dat Bijbelboek, of zelfs, in dat hoofdstuk der Schrift is Christus niet? Onderzoekt de Schriften: „die zijn het, die van Mij getuigen," zeide Jezus zelf. (Joh. 5:39.)

En nu is Christus niet anders dan de openbaring Gods. En daarom is Christus in de Schrift: „God, die als God gekend wordt, de sprekende God. Die ons overweltigt met Zijn eischen en beloften, vragend: alleen geloof!"

Heel zijn is door Dr. Bavinck in zijn Dogmatiek dan ook gevoeld, dat de onderscheiding, die in de reformatorische eeuw opkwam (ze is van niemand minder o.a. dan van Voetius), die tusschen auctoritas normativa (normatief gezag) en auctoritas historica (historisch gezag) bij de waardeering van de H. Schrift niet zonder bedenking is. Terecht acht Bavinck de opvatting dezer onderscheiding bij de meesten te abstract. Gezag in den zin van historische betrouwbaarheid mag geen oogenblik gescheiden worden van de autoriteit, waarmee God zelf ons toesprekt in Zijn Woord. „Ook in leugenachtige woorden van Satan en de booze daden der goddeloozen heeft God iets tot ons te zeggen. De Schrift is niet alleen nuttig tot leerling, maar ook tot waarschuwing en vermaning." Hier is Bavinck echt-reformatorisch in zijn belijde-

nis van het Schriftgezag. Hij zegt hier met zooveel woorden, dat in geen enkel stukje der H. Schrift louter „mededeeling", historisch-betrouwbare mededeeling, mag gezien worden.

De gansche inhoud der H. Schrift dient op God betrekken te blijven; en er is geen woord in den Bijbel, of het kan vroeg of laat voor een menscheijk-kind worden „aanspraak" Gods: goddelijke eisch en goddelijke belofte.

Deze Gereformeerde belijdenis van den aard en den grond van het Schriftgezag sluit natuurlijk in zich — ik mag hierover in dit verband niet verder uitweiden, doch het alleen maar even aanstippen — dat het Schriftgezag nooit bewezen kan worden door menscheijke redeneeringen. De Gereformeerden der 16e eeuw beleden zeer nadrukkelijk de autopsie der H. Schrift; d.w.z., om Calvijn's woorden te gebruiken: „de Schrift draagt een gevoel van hare waarheid voor zich uit". De Schrift is in zichzelf geloofwaardig, en bekomt daarmee de geloofwaardigheid voor ons door het getuigenis van den H. Geest. En nadat Calvijn een uitvoerig hoofdstuk aan allerlei menscheijke bewijzen voor de geloofwaardigheid der H. Schrift heeft gewijd, komt hij tenslotte toch weer terug tot de waarschuwende opmerking, dat al deze bewijzen toch op zichzelf niet krachtig genoeg zijn om de Schrift vast geloofwaardig te maken. De hemelsche Vader moet Zelf, in de openbaring van Zijn goddelijke Majesteit, de eerbiedwaardigheid van de Schrift buiten alle legenspraak uithoeven.

Dan komt de levende God te staan achter het geschreven Woord, en spreekt ons toe, waarbij Woord en Geest op wonderbaar innige wijze zijn verbonden. „De religie van het Woord wordt ons diepe zielerust in onderwerping aan Zijn gezag, wanneer de Geest, die ons daarin Gods aanschijn doet opmerken, ons bestraft. Maar ook ongekeerd: zonder voor zelfmisleiding betreed te behoeven te zijn, mogen wij den Geest onthelzen, wanneer wij Hem in Zijn beeld, dat is in het Woord, herkennen."

Hierin komt alzoo ook voor zijn argumentatie uit het woord „waarachtig", waarop we reeds kritiek oefenden.

De korte schets van de Gereformeerde belijdenis van het Schriftgezag is hiermee af.

Hoewel wij nog niet aan de beoordeeling toe zijn, mag toch wel de vraag, welke bij menigeen zal zijn gerezen, geuit: is-dit alles!

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

De H. Doop.

Z. te A. maakt bedenking tegen wat ik in ons nummer van 20 Aug. j.l. schreef ter beantwoording van eenige vragen aangaande den H. Doop.

Hij acht dat mijn zeggen „dat de H. Doop dient, om den geloovige verzegeling te doen", in strijd is met de H. Schrift, die leert, dat de geloovigen verzegeld worden door den Heiligen Geest. (2 Cor. 1:22. Ef. 1:13b en Ef. 4:30.)

Deze bedenking rust blijkbaar op een misverstand. En vermoedelijk zou dat misverstand onmiddellijk onder de aandacht van mijn opponent zelf gekomen zijn, als hij den volzin, waaraan hij de door hem aangehaalde woorden ontleende, in zijn geheel had afgeschreven.

Ik schreef toch, „dat de Doop, gelijk elk Sacrament, dient om den geloovige verzegeling te doen van de afwassing zijner zonden door den Geest en door het bloed van Christus, en daardoor zijn geloof te versterken".

Had hij deze uitdrukking wat nauwkeuriger gelezen, dan zou hij begrepen hebben, dat ze niet spreekt van de verzegeling van den geloovige zelf, gelijk de door hem aangevoerde Schriftuurplaatsen doen, maar van de verzegeling van iets, n.l. de reiniging van zonde, aan den geloovige. Trouwens, hij moest gevoeld hebben, dat de aangehaalde woorden „om den geloovige verzegeling te doen" iets geheel anders bedoelen dan de uitdrukking: „om den geloovige te verzegelen".

En, zoo hem dit niet aanstonds duidelijk was, zou het hem stellig duidelijk zijn geworden, als hij mijn raad, in het begin van mijn schrijven, had opgevolgd, en „E Voto" over het betreffende onderwerp had nagelezen.

In het vertrouwen, dat hij dat alsnog zal doen, doe ik hier geen poging, om hem het verschil tusschen de verzegeling van den geloovige-zelf en het verzegelen aan den geloovige van wat hij in Christus bezit, duidelijk te maken.

Dan zal hem met het onderscheid óók het verband tusschen beide duidelijk worden, en zal hij inzien dat het een het ander, in plaats van ermee in strijd te zijn, juist integendeel dient.

Als hij verder poogt te betoogen, dat de Doop, bij den volwassen geloovige, óók en vóór alles de betekenis had van een belijdenis, ben ik dat natuurlijk aanstonds met hem eens.

Doch als hij dan verder schrijft, dat de Doop „zoo ontzaglijk rijk is, en dat het, geleet op de diepere betekenis van den Doop, zulk een onuitsprekelijk voorrecht is gedoopt te mogen worden in den Naam des Vaders, en in den Naam des Zoons, en in den Naam des Heiligen Geestes", blijkt daar toch uit, dat de Doop ook voor hem nog iets anders is dan een plechtige belijdenis-acte van den geloovige, dat de geloovige er niet slechts iets in uitsprekt, maar er ook iets in ontvangt.

En als hij dan een antwoord zoekt op de vraag wat hij er in ontvangt, en daarbij denkt aan de

symbolische betekenis van den Doop, en vollen nadruk legt op het woordje „in" in de Doopsformule van Matth. 28:19, dat hij-zelf onderstreept, dan is hij op weg om in te zien, dat de H. Doop wel waarlijk den geloovige van Godswege verzegeling doet van de afwassing der zonden door het bloed en door den Geest van Christus, en van de gemeenschap met den Drie-eenige die hem door de reiniging van zonde ontsloten wordt.

Had Jezus broeders naar 't vleesch?

K. te V. vraagt me, of onze Heere Jezus al of niet broeders-naar-'t vleesch heeft gehad.

Was van ouds een strijdsvraag.

En ze is het nog altoos.

De verschillende antwoorden, vóór en na gegeven, laten zich tot drie groepen terugbrengen.

De eerste groep ontkent het, en acht, met een beroep op de ruime betekenis van „bloedverwant", die het woord „broeder" een enkelen keer (b.v. in Gen. 13:8 en 11) heeft, dat met de „broeders des Heeren" bedoeld zijn de zonen van Jozef of Alphéus, die van Maria's zijde „neefs" van Jezus waren.

De tweede ontkent evenzeer, en meent, dat bij Jezus' broeders en zusters (want ook van zusters van Jezus lezen we in Matth. 13:56, Marc. 6:3) te denken is aan zoons en dochters van Jozef uit een vorig huwelijk.

De derde antwoordt bevestigend, en houdt voor Jezus' broeders en zusters, kinderen, na Jezus' geboorte, uit het huwelijk van Jozef en Maria gesproten, en die derhalve half-broers en half-zusters van Jezus waren.

Het gaat bij deze kwestie eigenlijk om de vraag, of Maria, ook na de geboorte des Zaligmakers maagd is gebleven.

Niet omdat men het strijdig achtte met de majesteit van Christus zelf, maar uit de reeds vroeg opgekomen neiging om Maria als de H. Maagd te vereeren, schroomden velen te aanvaarden dat Jezus broeders en zusters naar 't vleesch gehad zou hebben.

Anderen daarentegen meenden, en m.i. terecht, dat daarmee aan de eere van Maria, zoomin als aan die des Heilands wordt tekort gedaan, en dat tal van uitspraken der Schrift, als b.v. Matth. 1:18 en 25, 12:46 en 47, 13:55, Marc. 3:21 en 31, 6:3 en 4, Lukas 2:7, 8:19 e.a., zich met een andere opvatting bezwaarlijk laten verzoenen.

Correspondentie. Een viertal lezers, die me bedenkingen en opmerkingen zonden, naar aanleiding van m'n antwoord op de vraag naar het geoorloofde van „handwerkjes op Zondag", zal het, hoop ik, geen al te groote teleurstelling zijn, dat ik, bij afwezigheid van nieuwe gezichtspunten, in hun schrijven geen aanleiding vond, verder op deze materie in te gaan.

V.

F.

LITERATUUR EN KUNST.

„Leontientje" en „De Pastoor uit den Bloeyenden Wijngaerd".

In de serie „Zilveren Verpoelingen", waarin de Uitgevers P. N. van Kampen en Zoon „een keur van kunst en letteren" bieden, verscheen als een der laatste nummers „Leontientje" door Felix Timmermans en Ed. Vetterman, een toneelspel in 10 bedrijven. Dit „toneelspel", van welks vertooning we in de couranten der laatste weken herhaaldelijk melding gemaakt vinden, behoort tot die producten der literaire kunst, die tegenwoordig de algemeene belangstelling trekken. Misschien ligt de verklaring daarvan wel minder in het stuk zelf, dan in andere oorzaken, maar feit is het, dat „Leontientje" een van de boeken van den dag is.

Nu is het ons, als we daarom er de aandacht op vestigen, niet te doen om het „toneelspel" als zodanig. Wij willen het stuk van een anderen kant bezien, als de dramatisering van een bekend Vlaamsch boek „De pastoor uit den Bloeyenden Wijngaerd" van Felix Timmermans. En dan komt geloof ik de juiste betekenis aan het licht.

Velen zullen Timmermans' boek (dat van 1924 is) gelezen hebben en aan die leetuur een blijvende herinnering hebben behouden. Want er gaat iets van deze geschiedenis uit.

Het gegeven zelf is vrij eenvoudig en zeker niet nieuw. Leontientje, een vroom Katholiek meisje, houdt van een ongelovigen jongen, Isidoor. Haar vader verzet zich tegen dezen omgang en ten slotte komt ook Leontientje tot de overtuiging, dat ze met een ongelovige niet trouwen kan. Maar, als ze Isidoor dit geschreven heeft, is ze diep ongelukkig en spoedig sterft ze. Bij haar sterfbed komt dan Isidoor tot het geloof.

Zoo, nuchter-skeletmatig weergegeven, is dit thema niets bijzonders; tal van boeken hebben het behandeld, zij het in ietwat anderen vorm; het slot lijkt zelfs onderwetsch en afgesloten. Maar wie het boek gelezen heeft en de realiteit van dat gebeuren met diepe ontroering heeft mee-doorleefd, denkt er anders over. Die heeft ervaren dat in de bewerking van het gegeven hier de kracht ligt, dat het hier de kunstenaarsband is, die van het gewone iets buitengewoons heeft gemaakt, dat ten slotte veel meer dan een „verhaal" hier wordt geboden.